Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет іменіК. Д. Ушинського»
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького
Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

НАСТУПНІСТЬ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

26-28 грудня 2022 р., м. Одеса

Харків
2022

УДК 37.091.3:51(08)
Н 32

Друкується згідно з рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Протокол №8 від 23 лютого 2023 року)

Програмний комітет:

Акуленко І. А. доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Бурда М. І. доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (м. Київ, Україна);
Коваль Л. В. доктор педагогічних наук, професор (м. Бердянськ, Україна)
Лов'янова І. В. доктор педагогічних наук, професор (м. Кривий Ріг, Україна)
Матяш О. І. доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця, Україна)
Онопрієнко О. В. кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник НАПН України (м. Київ, Україна)
Романишин Р. Я. доктор педагогічних наук, професор (м. Івано-Франківськ, Україна)
Скворцова С. О. доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (м. Одеса, Україна)
Тарасенкова Н. А. доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна);
Швець В. О. кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Школьний О. В. доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26–28 грудня 2022 р./ Міністерство освіти і науки України, ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського» [та ін.]. Харків : Вид-во «Ранок», 2022. – 103 с.

До збірника увійшли результати наукових досліджень учасників науково-практичної конференції з міжнародною участю «Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи»за такими напрямами: наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять дошкільників та першокласників; наступність у формуванні предметної математичної компетентності в початковій та базовій середній освіті; наступність у навчанні математики в базовій середній та профільній середній освіті; проблеми реалізації наступності у навчанні математичних дисциплін здобувачів фахової передвищої та вищої освіти; підготовка вчителя до реалізації принципу наступності у навчанні математики між різними рівнями освіти.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, здобувачів вищої освіти.

ISBN 978-617-09-8127-1

© ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»
© Автори статей

Ю. О. Зелінга
здобувачка наукового ступеня доктора філософії (PHd)
аспірантка кафедри педагогіки Університету Ушинського, м. Одеса
e-mail: juliazelinga3@gmail.com

ПОТЕНЦІАЛ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ У КОНТЕКСТІ ЙОГО ПІДГОТОВКИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Актуальність започаткованої проблеми зумовлена тим, що в сучасному освітньому середовищі вкрай гостро постала проблема остаточного визначення напрямів реформування всієї освітньої галузі. В сучасних непередбачуваних умовах назване передбачає не лише зміну педагогічної парадигми, а й детермінує кардинальне переосмислення її змістового й технологічного фундаменту, зміну ціннісної платформи, на якій базується система підготовки майбутніх учителів сучасної школи. Суспільство вимагає від учителів широкого й ефективного впровадження педагогічних (дидактичних, виховних, розвивальних) інновацій, автономного розроблення нових навчальних курсів, програм, форм, методів і технологій, що забезпечують розвиток соціально затребуваної особистості школяра. На нашу думку, названі процеси неможливі без системної переорієнтації професійно-педагогічної діяльності вчителів на нетрадиційні для пострадянського суспільства освітні цінності, зокрема самостійне навчання впродовж життя, життєва та соціальна креативність, наукова та творча самодетермінація.

Мета дослідження полягає у висвітленні потужного потенціалу науково-дослідницької діяльності сучасного вчителя української школи у розрізі його здатності до застосування сучасних педагогічних інновацій.

Аналіз досліджень і публікацій з порушеного питання доводить, що класичне розуміння сутності поняття «науково-дослідницька діяльність учителя» багато десятиліть зводилося до синонімічної термінологічної конструкції «науково-дослідна робота». Так звані «основи організації науково-дослідної роботи» або НДР багато років слугували орієнтиром для розроблення моделей залучення молоді до наукової діяльності в обраній сфері. В такому контексті розглядали потенціал науково-дослідницької діяльності Ю. Бабанський, М. Данилов, Н. Кузьміна, І. Лернер. Науковці розтлумачували її як пошукову діяльність, яка виражається, передусім, у самостійному творчому дослідженні. Науково-дослідна робота в цьому аспекті спрямована на пояснення явищ і процесів, встановлення їхніх зв’язків і відношень, доволі часто зумовлює теоретичне й експериментальне обґрунтування фактів, виявлення закономірностей за допомогою наукових методів пізнання.

Виклад основного матеріалу розпочинаємо з того, що в сучасних науково-педагогічних розвідках (Т. Деревянко, М. Князян, М. Труфкіна та ін.) науково-дослідницька діяльність учителя тісно пов’язується з його здатністю

продуктивно реалізовувати потенціал та функціонал сучасної педагогічної інноватики.

Так, на думку Т. Деревянко, науково-дослідницька діяльність учителя визначається розвитком аналітичних, проектувальних, конструктивних, прогностичних, оцінних і рефлексивних умінь і здібностей. Все це, на думку науковця, передбачає творче, індивідуально-особистісне вирішення педагогічних завдань в конкретній ситуації, що дозволяє вчителеві передбачати і прогнозувати результат педагогічної діяльності. Такий творчий процес вирішення педагогічних завдань, зауважує автор, формує інноваційний стиль педагогічного мислення вчителя. Вважаючи, що автор уяскравлює інноваційність, творчість, креативність як маркери ефективної науково-дослідницької діяльності розуміємо науково-дослідницьку діяльність як фундамент успішного застосування педагогічних інновацій [1].

Найбільш влучно й точно сформулювала концептуальну сутність педагогічних інновацій українська дослідниця О. Дубасенюк. Вчена визначила їх як процес «творення», запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану [2].

Використовуючи такий підхід до розуміння сутності педагогічних інновацій у роботі вчителя можемо стверджувати, що саме науково-дослідницька діяльність (у поєднанні зі сформованою науково-дослідницькою культурою) вчителя зумовлює його прагнення до інноватизації та науковізації дидактичного процесу сучасної школи, здатність використовувати інноваційні моделі навчання і виховання школярів.

Висновки зі здійсненого дослідження можна сформулювати таким чином: в аспекті підготовки майбутніх учителів до застосування педагогічних інновацій саме науково-дослідницька культура є арсеналом й інструменталом, що дозволяє як розробляти інноваційні дидактичні моделі, так і реалізовувати класичні навчальні методики у сучасній українській школі.

Список використаних джерел

1. Дерев'янко Т. Є. Роль дослідницьких умінь у процесі формування дослідницької культури вчителя. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. Сковороди». Додаток 1 до Вип. 35. Том IX (60). Тематичний випуск: Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. К. : Гнозис, 2015. С. 356–364.

2. Дубасенюк О. А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12-28.